

Uit de tijd door Edith Potjer

column

Volgen

Vroeger leerde ik in een kerklied al zingen: "leer mij volgen zonder vragen". Ik vond dat toen maar een stom lied. Ik wist immers zelf wel heel goed waar ik heen wilde en wat ik wilde, en zonder vragen ook nog dat leek me helemaal niks. Ik heb dat lied dus altijd niet willen zingen. Maar inzicht komt met de jaren, zeggen ze. En nu kijk ik er heel anders naar. Ik ben van de generatie van zelf alles willen regelen, en soms weet ik het ook wel voor een ander. Allemaal goed bedoeld, maar weet ik het wel?

Mevrouw was net overleden. Ja, ze had het de laatste weken heel moeilijk gehad. Een paar maanden geleden kreeg ze een herseninfarct en toen had ze eigenlijk geen leven meer, vertelde de vriendin. En ze had zelf een wilsverklaring geschreven waarin ze aangaf dat als ze niets meer zou kunnen en in een toestand zou komen dat ze niet meer uit bed kon komen, dat dan haar leven beëindigd zou worden. Een gedachte die ik helemaal kan volgen en zelf ook heb.

Maar het ging anders.

Ondanks dat deze mevrouw het heel moeilijk had, zichtbaar leed, wilde ze niet dood. De vriendin werd een beetje wanhopig: "Dit is niet wat ze wilde, dat heeft ze altijd gezegd!. Wat moet ik nou, doorbehandelen of toch bij de arts er op aandringen dat het palliatieve traject wordt ingezet?" De vriendin legde haar twijfel bij een andere vriendin die haar het volgende antwoord gaf: "gun haar haar eigen weg, ook al is dat een lijdensweg, gun haar haar eigen lijden. Het enige wat wij als naasten kunnen doen is haar volgen met maar één vraag: "is het zo nog goed voor je?" De vriendin deelde dit inzicht en was gerustgesteld.

Op haar eigen tijd gaf mevrouw aan dat ze niet verder wilde en dat haar tijd gekomen was en dat de behandeling en kunstmatige voeding gestopt mocht worden. Op haar tijd is ze gestorven en wij hebben een warm en liefdevol afscheid voor haar georganiseerd, met veel wilde bloemen waar ze zo van hield.